10.5.2022
VN/25970/2020

Liikenne- ja viestintävaliokunta
Eduskunta

Asia: E 49/2022 vp

Liikenne- ja viestintäministeriön asiantuntijalausunto E-kirjeestä koskien Suomen ennakkovaikuttamista ajokorttidirektiivin tarkistamiseen

Taustaa

Euroopan komissio käynnisti ajokorttidirektiivin (2006/126/EY) jälkiarvioinnin vuonna 2020. Sen osana Euroopan komissio järjesti julkisen kuulemisen, johon valtioneuvosto vastasi tammikuussa 2021. Ministeriö lähetti eduskunnalle E-kirjeen (E 148/2020 vp) asiasta loppuvuodesta 2020. Ajokorttidirektiivin jälkiarviointi valmistui tammikuussa 2022.

Euroopan komission on tarkoitus tarkistaa ajokorttidirektiiviä. Tavoitteena on parantaa liikenneturvallisuutta ja helpottaa vapaata liikkuvuutta sekä ottaa huomioon liikkuvuuden uudet haasteet erityisesti digitaalialalla. Lisäksi muutoksilla edistetään EU:n älykkään ja kestävän liikkuvuuden strategiassa 2020 asetettuja tavoitteita. Euroopan komissio on käynnistänyt julkisen kuulemisen[1] 25.2.2022. Kuuleminen jatkuu 20.5.2022 saakka. Euroopan komission on tarkoitus antaa lainsäädäntöehdotus vuoden 2022 lopussa.

Ennakkovaikuttamislinjaukset

E-kirjeeseen sisältyvissä kannoissa linjataan ennakkovaikuttamista ja näitä linjauksia esitetään hyödynnettäviksi direktiivin tarkistamiseen vaikuttamisessa. Seuraavia ennakkovaikuttamislinjauksia on täydennetty vuonna 2020 toimitetussa E-kirjeessä esitetyistä:

Suomi pitää ajokorttidirektiivin tarkistamista ja sille asetettuja tavoitteita tärkeinä. Suomi pitää tärkeänä erityisesti liikenneturvallisuuden parantamista.

Suomi katsoo, että ajokorttidirektiivin tulisi nykyistä paremmin huomioida jäsenvaltioiden kansalliset erityisolosuhteet, kuten etäisyydet ja ilmasto, ja niiden liikkumiselle asettamat haasteet. Pitkät etäisyydet ja haastavat ilmasto-olosuhteet vaikeuttavat etenkin nuorten ja iäkkäämpien henkilöiden turvallista liikkumista Suomessa.

Suomi pitää tärkeänä, että ajokorttidirektiivi mahdollistaisi nykyistä paremmin nuorten itsenäisen, liikenneturvallisen liikkumisen.

[1] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12978-Ajokorttidirektiivin-tarkistus_fi

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 4
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@gov.fi
kirjaamo.lvm@gov.fi

Suomen näkökulmasta on kannatettavaa, että jäsenvaltiot voisivat jatkossakin säätää kuljettajaopetuksesta kansallisesti. Suomi ei pidä tarpeellisena julkisessa kuulemisessa esiin tuotua ajokorttidirektiivin soveltamisalan laajentamista kuljettajaopetusta ja koeaikoja koskeviin sääntöihin.

Suomi pitää tarpeellisena, että automaation, digitalisaation ja teknologian kehitys huomioidaan ajokorttidirektiivissä nykyistä paremmin. Suomi korostaa kuitenkin sitä, että ajokorttiluokat tulisi pyrkiä säilyttämään mahdollisimman teknologianeutraaleina. Lisäksi Suomi pitää tärkeänä, että direktiivin tarkistamisessa huomioidaan ilmastotavoitteet.

Suomi kannattaa ajokorttiin merkittävän erityisehdon 78 (nk. automaattiehto) poistamista. Suomi pitää automaattiehtoa koskevaa sääntelyä vanhentuneena esim. ajoneuvojen kehitys huomioon ottaen.

Suomi pitää kannatettavana julkisessa kuulemisessa esiin tuotua EU:n digitaalisen ajokortin käyttöönoton tarkastelemista. Digitaalisessa kehityksessä pitää huolehtia perusoikeuksien toteutumisesta ja uusien palveluiden ja toimintamallien tulee olla tietoturvallisia sekä EU:n tietosuojasääntelyn mukaisia. Myös muut turvallisuuteen liittyvät kysymykset tulee huomioida.

Suomi katsoo, että EU:n ulkopuolisissa maissa annettujen ajokorttien vaihtoa koskevia yhteisiä sääntöjä olisi tarpeen täydentää. Suomi suhtautuu varauksella siihen, että direktiivi mahdollistaisi ajo-oikeuden peruuttamisen toisessa EU-maassa tehtyjen liikennerikkomusten perusteella. Suomi korostaa, että liikennerikoksia koskevien tietojen vaihtoon liittyisi paljon hallinnollisia haasteita.

Suomi pitää lähtökohtaisesti kannatettavana ajokorttidirektiivin soveltamisalan laajentamista menettelyihin, joilla ajokorttien hallinnollista voimassaoloaikaa voitaisiin pidentää kriisitilanteissa.

Suomi katsoo tarpeelliseksi korjata mahdolliset epäjohdonmukaisuudet ajokorttidirektiivin ja muun unioninlainsäädännön välillä. Epäjohdonmukaisuuksia on tunnistettu suhteessa esimerkiksi EU:n puiteasetukseen (EU) 2018/858 ja siinä käytettyihin massamääritelmiin.

Suomi suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti toimiin, joilla voitaisiin liikenneturvallisuus huomioiden joustavoittaa raskaampien ajoneuvojen ajo-oikeuksien suorittamista ja helpottaa alan työvoimapulaa. Suomi katsoo, että ajokorttidirektiivin tarkistamisen yhteydessä tulisi arvioida direktiivin soveltamisalaa ja siinä säädettäviä ikärajoja tai ikärajojen selkeyttämistä kaikkien ajoneuvotyyppien osalta, muun muassa tavaraliikenteen tarpeet huomioiden.

Ennakkovaikuttaminen

Suomi pyrkii vaikuttamaan ajokorttidirektiivin tarkistamiseen ja direktiivin sisältöön ennakkoon.

Yksi keskeinen ennakkovaikuttamisteema on nuorten itsenäisen, liikenneturvallisemman liikkumisen nykyistä parempi mahdollistaminen. Kevytautolakien kumoamisen (HE 128/2020 vp) yhteydessä liikenne- ja viestintävaliokunta lausui mietinnössään (LiVM 8/2020 vp) pitävänsä tärkeänä, että Suomi vaikuttaa ajokorttidirektiivin uudistustyöhön siten, että kevytauton kaltainen ajoneuvo voidaan saada käyttöön nuorille heidän liikenneturvallisuuttaan parantamaan. Ennakkovaikuttamisella osin toteutettaisiin mietinnössä linjattua aktiivista vaikuttamista direktiivin uudistamiseen. Liikenne- ja viestintäministeriö on pyrkinut vaikuttamaan aktiivisesti komission valmisteluvaiheen työhön osallistumalla kuulemisiin, vastaamalla komission kyselyihin direktiivin uudistamistarpeista ja nostamalla asian esiin muissa sopivissa yhteyksissä. Nuorten liikenneturvallisemman liikkumisen mahdollistamiseen on lisäksi etsitty keinoja kansallisella tasolla. Hallitus antoi eduskunnalle esityksen laiksi ajokorttilain muuttamisesta 5.5.2022 (HE 70/2022 vp).

Toinen keskeinen ennakkovaikuttamisteema on erityisehto 78:aa (nk. automaattiehto) koskevien menettelyiden joustavoittaminen erityisesti B-luokan ajokortin osalta. Erityisehto merkitään ajokorttiin, jos ajokortin hakija suorittaa kuljettajantutkinnon ajokokeen ajoneuvolla, jossa on automaattivaihteisto. Tällaisella merkinnällä varustetut ajokortit oikeuttavat ainoastaan automaattivaihteisten ajoneuvojen kuljettamiseen. Automaattivaihteisten ajoneuvojen yleistymisen johdosta sääntely on vanhentunutta ja automaattiehdosta tulisi luopua.

Monika Mutanen
ylitarkastaja

Saara Louko
erityisasiantuntija